

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich
Stanisław TROCIUK

Warszawa, 13 września 2011 r.

RPO-681288-V/II/MS

00-090 Warszawa   Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77   Fax 22 827 64 53

Pani

Elżbieta RADZISZEWSKA

Pełnomocnik Rządu

do Spraw Równego Traktowania

ks. moneta Pani Minister

W nawiązaniu do pisma z dnia 23 sierpnia 2011 r. skierowanego do Pani Minister, a dotyczącego sprawy Marii P., pragnę dodatkowo podziękować za informację o planowanym spotkaniu roboczym, dotyczącym pomocy prawnej oraz mediacji w sprawach romskich. W ocenie Rzecznika, jest to niezwykle cenna inicjatywa, a jej rezultaty mogą znacząco wpłynąć na skuteczność ochrony praw osób należących do mniejszości romskiej.

Sytuacja, w jakiej znajduje się mniejszość romska jest szczególnie niekorzystna w porównaniu z innymi grupami obywateli, w tym także z innymi mniejszościami. Część społeczności romskiej nadal żyje w głębokim ubóstwie i nie ma realnych możliwości poprawy swojej sytuacji. Niski poziom wykształcenia (a w licznych przypadkach także analfabetyzm) oraz brak kwalifikacji zawodowych niezbędnych do podjęcia konkurencji na rynku pracy przyczyniają się do marginalizowania i wykluczania członków tej grupy z życia społecznego. Sytuację mniejszości romskiej dodatkowo pogarsza negatywny stereotyp Romów, wpisany w świadomość społeczną Polaków. Osoby narodowości romskiej szczególnie narażone są także na dyskryminację oraz akty agresji o podłożu rasistowskim. W dalszym ciągu problemem pozostaje zapewnienie dzieciom narodowości romskiej należytego dostępu do edukacji. Frekwencja uczniów pochodzenia romskiego nadal jest niska, a część dzieci romskich pozostaje poza szkołą. Te, które podejmują naukę zwykle nie

mają szansę na równy start ze swoimi rówieśnikami. W procesie nauczania stykają się także z trudnościami wynikającymi ze słabej znajomości języka polskiego.

Z uwagi na powyższe okoliczności, problemy mniejszości romskiej są przedmiotem stałego zainteresowania Rzecznika Praw Obywatelskich, a kwestię należytej ochrony praw członków tej społeczności Rzecznik traktuje jako priorytetową. Z polecenia Rzecznika, w Biurze RPO gromadzone są wszelkie materiały informacyjne, naukowe i publicystyczne służące analizie i ocenie sytuacji Romów w Polsce. Wiele uwagi Rzecznik poświęca również tworzeniu korzystnego klimatu społecznego wokół mniejszości, wspieraniu rzeczywistej równości w sferze życia społecznego, ekonomicznego i kulturalnego, a także przeciwdziałaniu przejawom dyskryminacji. Rzecznik Praw Obywatelskich utrzymuje ponadto kontakty z organami administracji publicznej, właściwymi w sprawach mniejszości oraz z organizacjami społecznymi i kulturalnymi tej mniejszości, a także organizacjami pozarządowymi, zajmującymi się problematyką przeciwdziałania rasizmowi, dyskryminacji i ksenofobii.

Rzecznik Praw Obywatelskich na bieżąco prowadzi działania zmierzające do kompleksowej oceny sposobu wywiązywania się przez Państwo Polskie z obowiązków wobec mniejszości narodowych i etnicznych, w tym mniejszości romskiej, wynikających z Konstytucji RP oraz innych aktów prawnych. Istotnym aspektem działalności Rzecznika na tym gruncie są badania terenowe. Działania tego typu mają szczególne znaczenie z uwagi na istnienie faktycznych barier, takich, jak brak dostępu do stosownych informacji lub bardzo niski poziom znajomości języka polskiego w piśmie, które faktycznie utrudniają, a nawet uniemożliwiają członkom społeczności romskiej zwrócenie się o pomoc do Rzecznika Praw Obywatelskich. W ubiegłych latach prowadzone były wizytacje w osadach romskich na terenie województwa małopolskiego oraz w szkołach, w których uczyły się dzieci narodowości romskiej. Celem tych ostatnich badań była, między innymi, ocena stopnia realizacji przez władze samorządowe obowiązku zapewnienia dzieciom należytego, wolnego od przejawów dyskryminacji dostępu do edukacji.

Sprawy dotyczące mniejszości romskiej rozpatrywane są także przez Rzecznika w trybie indywidualnym, na podstawie skarg wpływających do Biura RPO. Skargi, których przedmiotem jest naruszanie praw osób należących do mniejszości romskiej najczęściej dotyczą problemów z zakresu pomocy społecznej i mieszkalnictwa. Sporadycznie natomiast wpływają i rozpoznawane są skargi dotyczące nierównego - zdaniem skarżących -

traktowania Romów przez organy ścigania, organy administracji publicznej, służbę zdrowia czy też podmioty gospodarcze.

Chciałbym w tym miejscu zapewnić Panią Minister, iż sytuacja społeczności romskiej pozostanie przedmiotem szczególnego zainteresowania Rzecznika Praw Obywatelskich. Przewyciężenie tej sytuacji jest jednak procesem długotrwałym i wymaga, poza zaangażowaniem samych zainteresowanych, reprezentujących ich organizacji pozarządowych oraz społeczności lokalnych, także wsparcia ze strony administracji publicznej. W tym zakresie, w imieniu Rzecznika Praw Obywatelskich, pozwolę sobie wyrazić nadzieję na dalszą współpracę z Panią Minister.

Z poważaniem

